

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE NA ESO: O REFORZO EDUCATIVO

QUE É O REFORZO EDUCATIVO?

As medidas de reforzo educativo son estratexias de carácter ordinario que poden afectar a todos os elementos non prescriptivos (obrigatorios) do currículo, é dicir, a todo aquilo incluído dentro do ámbito da metodoloxía.

Imaxe de Pixabay.

A QUEN ESTÁ DIRIXIDO?

Este reforzo está dirixido a aqueles alumnos/as que presentan dificultades para seguir o proceso ordinario de ensino - aprendizaxe, ou que presentan un desfasamento curricular pouco significativo, é dicir, que poden seguir os obxectivos mínimos da materia, os seus criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe mínimos.

Por iso, o reforzo educativo é unha medida dirixida a calquera alumno/a ou grupo de alumnos que presenten dificultades nun momento dado, teñan ou non Necesidade Específica de Apoio Educativo.

QUEN IMPARTE O REFORZO EDUCATIVO?

Estas medidas poden ser impartidas polo propio profesor/a de a materia, contando coa colaboración doutros profesionais, por exemplo outro profesor da especialidade con dispoñibilidade horaria. Pero en ningún caso, esta colaboración non poderá substituír a actuación habitual do profesor.

As medidas de reforzo educativo son elaboradas polo profesor/a que imparte a materia na que o alumno/a necesita o reforzo, co coñecemento do titor/a e da familia.

ONDE SE APLICA O REFORZO EDUCATIVO?

Esta medida aplícase dentro da aula ordinaria, de modo que se o reforzo é impartido por outro profesor con dispoñibilidade horaria, isto significa que na aula permanecerán dous profesores/as.

Só en determinados casos excepcionais pódese levar a cabo fose da aula, pero sempre de forma temporal e puntual.

QUEN DECIDE O REFORZO?

A decisión de aplicar a medida é do profesor, non requiren un informe de orientación e non necesitan ser autorizadas pola inspección educativa.

COMO SE AVALÍA O REFORZO?

A avaliación do alumnado ao que se lle aplique o reforzo educativo ten como referente os obxectivos, os contidos, os criterios de avaliación e os estándares propios do curso no que se atopa escolarizado.

Estas medidas reflíctense no expediente académico do alumno como reforzo educativo (RE), e fanse constar no Consello Orientador de final de curso que realiza o titor/a.

CANDO DEBE APLICARSE O REFORZO EDUCATIVO?

O reforzo educativo pode aplicarse en calquera momento do proceso de ensino-aprendizaxe e en calquera momento do curso escolar, cando se detecten as dificultades obxecto de reforzo.

A avaliación inicial e trimestral son un bo momento para decidir medidas de reforzo para o seguinte trimestre, desta maneira todo o equipo docente está informado.

Trátase sempre de medidas temporais, de maneira que deixarán de aplicarse cando o alumno/a adquiriu as aprendizaxes que foron obxecto de reforzo.

O Reforzo Educativo é unha medida previa que ha de esgotarse antes de decidir outras medidas de atención á diversidade máis extraordinarias, como as Adaptacións Curriculares Significativas.

Cando se aplican medidas de reforzo é moi importante facelas constar no seu expediente e informe de avaliación, pois a constancia de medidas de atención á diversidade, incluído o reforzo educativo, é un requisito previo para a participación dun alumno/a en un Programa de Mellora do Rendemento e da Aprendizaxe.

Para os alumnos/as que promocionen ao seguinte curso con materias suspensas o profesorado do seguinte curso poderá establecer medidas de reforzo nesas materias.

No caso das materias pendentes que os alumnos poden deixar de cursar no ano seguinte, o responsable de deseñar, propor e avaliar as actividades de reforzo educativo destinadas á recuperación da materia será o propio departamento implicado, en concreto o xefe do departamento.

No caso do alumnado que promocione desde 3º de PMAR a 4º curso con algunha materia suspensa deberá seguir un programa de reforzo adaptado ás súas características e necesidades.

Esta medida tamén se aplica ao alumnado de 1º e 2º de ESO exento de cursar a segunda lingua estranxeira, o cal de deberá recibir, nas sesións lectivas da segunda lingua estranxeira, reforzo educativo naqueles aspectos nos que se detectasen as dificultades.

QUE TIPO DE REFORZOS PÓDENSE APLICAR?

As medidas de reforzo educativo, como dicíamos, son medidas ordinarias que afectan o ámbito da metodoloxía, pero nunca supoñen a eliminación e/ou modificación de obxectivos, criterios de avaliación e estándares.

En xeral estas medidas poden consistir en modificacións nas actividades de ensino- aprendizaxe e nas actividades e instrumentos de avaliación, e poden ir desde medidas máis xerais ou grupales ata medidas máis concretas e individualizadas.

Medidas máis xerais ou grupales de reforzo educativo:

- Agrupamentos específicos.
- Establecer secuencias de contidos que aseguren aprendizaxes básicas para todos, e coñecementos de maior complexidade para algúns.
- Diseñar actividades de ensino-aprendizaxe variadas e con diferente nivel de dificultade.
- Considerar diferente tempo de realización das actividades en función dos diferentes ritmos de aprendizaxe.
- Utilizar recursos e materiais diferenciados e complementarios – gráficos, audiovisuais, manipulables,..., para contemplar os distintos estilos de aprendizaxe dos alumnos. Incluir actividades de recuperación, afianzamento ou consolidación para aqueles alumnos que non seguen o ritmo de aprendizaxe recomendable.
- Adaptacións xerais nas probas e instrumentos de avaliación (que veremos a continuación).

Medidas máis individualizadas de reforzo:

- Apoio directo e atención preferente a determinados alumnos/as dentro da aula ordinaria.
- Actividades de recuperación de aprendizaxes non adquiridas.
- Programas de reforzo das áreas instrumentais básicas.
- Programas específicos personalizados.

Medidas de reforzo aplicadas á avaliación:

Outras medidas de reforzo educativo común poden ser a diversificación dos procedementos e instrumentos de avaliación.

Cando se trata de favorecer a inclusión non debemos caer no erro de contemplar unha avaliación única. Para ter unha avaliación inclusiva pódese contemplar as seguintes adaptacións na avaliación:

1. Adaptación das probas escritas:

- Adaptación do formato da proba escrita: tipo de letra, tamaño, organización das preguntas, apoios visuais ou orais, uso do computador no canto de papel, supervisión e guía durante a proba de avaliación,
- Adaptación nos tempos: ampliación do tempo, dividir a proba en dous días, ...

2. Utilización de métodos de avaliación alternativos ás probas escritas como observación do traballo do alumno/a mediante portafolios, rúbricas, rexistros, listas de cotejo, diarios de clase,

3. Adaptacións non significativas dos criterios de avaliación: Aplicar criterios de avaliación que contemplen diferentes graos de logro, priorizar criterios de avaliación mínimos en casos de alumnos con dificultades de aprendizaxe.

Estas adaptacións na avaliación deben ser consideradas como unha axuda ordinaria que todo alumnado pode ter para demostrar a adquisición de competencias, capacidades e superación de obxectivos.

LEXISLACIÓN:

Nalgunhas Comunidades Autónomas existen as Adaptacións Curriculares non Significativas, pero en Galicia esta medida non está recollida na lexislación, polo que só aplícanse Adaptacións Curriculares Significativas ou Reforzo Educativo.

O reforzo educativo en Galicia está lexislado en:

- [Artigo 8 do DECRETO 229/2011, de 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten os ensinamentos establecidos na Lei orgánica 2/2006, de 3 de maio, de educación.](#)
- [Artigo 4 da ORDE de 6 de outubro de 1995 pola que se regulan as adaptacións do currículo nos ensinamentos de réxime xeral.](#)

No curso 2020-2021, debido á adaptación do ensino pola pandemia por COVID, contemplouse que as programacións didácticas das diferentes materias contemplen medidas e plans de reforzo educativo, as cales están reguladas na seguinte Resolución:

- [Instrucións de 30 de xullo 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, en relación ás medidas educativas que se deben adoptar no curso académico 2020/2021, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten os ensinamentos da educación infantil, da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato](#)